

انتخابات به مثابه فرایند و خدمتگزاری

سیری در آرا و گفتارهای رئیس جمهوری اسلامی ایران

به کوشش:

معاونت پژوهشی مرکز / گروه پژوهشهای راهبردی

مقدمه

انتخابات پروژه بنیاد، انتخابات فرایند بنیاد

رویکرد اصولگرایان در انتخابات به صورت اعم و به انتخابات مجلس هشتم به صورت اخص، با کدامین ویژگی قابل شناسایی و تبیین است؟ این رویکرد اصولگرایان انتخاباتی با دیگر روش‌های انتخاباتی چه تفاوت‌هایی دارد؟

پاسخ به این پرسشها نیازمند توجه و تفکر در فلسفه انتخابات و چیستی منطق اصولگرایان در اداره کشور است.

شاید تلاقی و تقارن انتخابات مجلس هشتم با بیست و نهمین سالروز انقلاب اسلامی حائز نکات لطیف و حکمت‌آمیزی باشد. از این رو پرسش از چیستی انقلاب در وضوح فلسفه انتخاباتی اصولگرایان مؤثر می‌باشد. در مطالعات «انقلاب پژوهی»، از دو طیف انقلاب سخن به میان می‌آید. انقلابی که اتفاق می‌افتد و انقلابی که ساخته می‌شود. به عبارتی دیگر انقلابی که خود پروژه‌ای از پیش تعیین شده و معلول مهندسی و هدف‌گذاریهایی مبتنی بر اراده افراد و گروه‌هایی خاص است و انقلابی دیگر که محصول یک فرایند و تدریج در ذات خود از حیث تشکیل و وجود می‌باشد. به عبارتی دیگر انقلابی که به تنهایی و با اراده فردی از قبل تدارک نخواهد شد. انقلاب اسلامی از این جهت از بی نظیرترین انقلابات جهانی است؛ زیرا هم در هدف و هم در صورت و معماری با انواع مشابه خویش متفاوت است. انقلابی که خود حاصل تحولی بنیادین است و حرکتی «پروژه بنیاد» به شمار نمی‌آید؛ زیرا در این منطق هر نوع نهضت و حرکتی مسبوق به باطن انسانها و تحولاتی درونی است که در طی یک فرایند معماری می‌گردد. در این نوع از انتخابات، تلاش برای اداره اراده‌ها و اختیار رأی دهندگان و آحاد ملت اولاً امری ناممکن و ثانیاً از درجه اعتبار ساقط است.

با این وجود باید گفت؛ ماهیت و بنیاد انتخابات در رویکردهای اصولگرایان نیز بر مبادی معرفت شناختی انقلاب اسلامی ابتناء گردیده است، گو اینکه به دنبال دو نوع انقلاب می‌توان از دو طیف انتخابات نیز سخن گفت:

الف. انتخابات پروژه بنیاد، ب. انتخابات فرایند بنیاد

الف. انتخابات پروژه بنیاد:

در این نوع از انتخابات هرگونه تحول و حرکتی به تعاریفی از پیش تعیین شده و به نوعی محصول مهندسی، فرماندهی و کنترل مردمان از سوی جمعی محدود و محدود مشروط می‌باشد. تبلیغات و تلاش برای تسخیر افکار، پیش نیاز بلامنازع انتخابات «پروژه بنیاد» می‌باشد. انتخاباتی که نه مردم بنیاد، بلکه حزب بنیاد و گروه بنیاد می‌باشد. انتخاباتی که تلاش می‌گردد تا اراده رأی دهندگان اداره شود. در «انتخابات پروژه بنیاد»، تحصیل و دسترسی به قدرت و سیاست از راه به کارگیری تمامی ابزارهای قانونی و غیرقانونی دارای مشروعیت خواهد شد. با اینکه انتخابات باید بستر حضور تمامی ملت باشد، معالوف انتخابات پروژه بنیاد به دلیل تبصر، چیرگی و زرنگی طراحان و مبتکرین آن، بی‌نیاز از مشارکت مؤثر و خلاقانه رأی دهندگان در کیفیت تعیین سرنوشت خواهد بود. گو اینکه «رأی سازی» در این وجه از انتخابات، محصول تکنولوژی، تکنیک و «ماشینهای رأی سازی» است که از مرکزیت کنترل فرماندهی می‌شود. حداکثر نقشی که برای مردمان در این پروژه انتخاباتی متصور می‌باشد، این است که به صورت مکانیکی به عمل اعطای رأی در موعد مقرر جامعه عمل ببوشند و به تکلیف یک سویه خویش عمل کنند. اما در فهرستی دقیق‌تر، مؤلفه‌های انتخابات پروژه بنیاد را می‌توان به شرح زیر طیف‌بندی کرد:

۱. ابتدای انتخابات پروژه بنیاد بر اساس داده‌های مهندسی رفتار ظاهری افراد، به دلیل مکانیکی دانستن رفتارها و غفلت از پیچیدگیهای مرتبط با علوم انسانی؛
۲. هدف‌گذاریهای انتخاباتی یک جانبه به مثابه یک پروژه از سوی ایدئولوگهای سیاسی، حزبی و صنفی؛
۳. تأکید بر خواص گرایی، نخبه‌گرایی و حزب‌سالاری به جای مردم‌گرایی در مهندسی انتخابات؛
۴. آفرینش نیازهای تصنعی در جامعه و مدیریت آن در گام بعدی؛
۵. محوریت تبلیغات، ثروت، غوغا و جنجال جهت رأی سازی به جای تقویت آرامش، تفکر، آگاهی بخشی و تبادل آرا؛
۶. استفاده ابزاری از رأی دهندگان در روز انتخابات و به تعطیلی کشاندن نقش ایشان پس از مشارکت انتخاباتی در اداره کشور، مکلف دانستن مردم بی‌توجه به حقوق ملت و توقف و نظارت عمومی ایشان همانند مکانیسمهای موجود در نظامهای لیبرال دموکراسی؛
۷. محوریت اتاقهای کنترل و فرماندهی انتخابات و پرهیز از تعامل با آحاد مردم با توجیه تخصصی شدن سیاست‌ورزی؛
۸. عدم اعتقاد به رعایت حدود و ثغور مرتبط با هویت ملی و قانون اساسی به خصوص دل‌سپردن به حمایت‌های بیگانگان در آرایشهای انتخاباتی.

ب. انتخابات فرایندبنیاد:

اما فلسفه انتخاباتی اصولگرایان ابتناء یافته بر «فرایند» است که به نوعی تحول و انقلاب درونی در انسان بازگشت دارد. در این رویکرد، طراحی و مهندسی انتخابات بدون در نظر گرفتن مؤلفه‌های ذیل فاقد اعتبار خواهد بود:

۱. مهندسی انتخابات بر اساس خواست باطنی ملت و مطالبات حقیقی در کشور و پرهیز از تولید مطالبات غیر واقعی و تصنعی؛

۲. ضرورت اصیل و حقیقی دانستن نقش مردم در انتخابات و متعاقباً اداره کشور؛

۳. لزوم برخورداری مردم از «تکالیف» و «حقوق» به صورت توأمان؛

۴. جریان داشتن نقش و نظارت مردمی پس از شرکت در انتخابات و استمرار تعامل انتخاب‌کنندگان و برگزیدگان؛

۵. تأکید بر آگاهی‌بخشی، اقناع مردمی و عدم اصرار و پافشاری بر خواست خویش از طریق تبلیغات و ایجاد تشویش و غوغا در راستای احترام به قوه تشخیص و تفکر در ملت؛

۶. فقدان اصالت مراکز حزبی و گروهی کنترل فکر و تأکید بر شکست انحصار در سیاست‌ورزی و مشارکت در اداره کشور.

نتیجه اینکه بر اساس «انتخابات پروژه بنیاد»، نفس دستیابی به قدرت سیاسی و دیگر ارکان کشور حائز اهمیت خواهد بود. اما بی‌شک این فلسفه و رویکرد انتخاباتی هرگز مورد پسند اصولگرایان و به طریق اولی منطبق با آرمانهای انقلاب اسلامی به شمار نمی‌آید. انتخابات فرایند بنیاد از آن روی که قدرت سیاسی در آن فاقد اصالت و مهندسی آن نیز ابتناء یافته بر رضایت خدای بزرگ و در راستای خواست قلبی مردمان خواهد بود؛ راهبرد هدف‌گذاری شده‌ای جز «خدمتگزاری ملت» و معاضدت به «تحقق عدالت» را معتبر نمی‌داند.

رجوع به فلسفه انقلاب اسلامی، خود گواهی بر آن است که انتخابات ضمن برخورداری تمامی کارویژه‌ها و مؤلفه‌های جامعه‌شناختی و سیاسی تعامل ملت و دولت و مشارکت مردم در سرنوشت خویش؛ چنانچه به خدمتگزاری بی‌منت و بسط عدالت منتهی نگردد از درجه اعتبار منطقی در تفکر اسلامی و شیعی و فرهنگ عمومی ایرانیان ساقط خواهد بود.

با خوانش آثار رئیس‌جمهور نیز، انتخابات به مثابه «فرآیند» و «خدمتگزاری» و نیز «بسط عدالت» تعریف شده است؛ گو اینکه رئیس‌جمهور خود نتیجه انتخاب فرایند بنیاد از سوی ایرانیان به شمار می‌آید. با نگاهی گذرا به چگونگی حضور دکتر احمدی‌نژاد در انتخابات نهم ریاست جمهوری در می‌یابیم که ایشان بیش از اینکه بر

تبلیغات و قدرت اغواگر احزاب و خواص تکیه کند، به ضرورت اقناع و خواست باطنی ملت و عنصر عدالت تکیه و اعتنا داشته است. مستظهر بودن او به این مفاهیم به گونه‌ای بود که مقام معظم رهبری در جمع خانوادگی خویش نیز بدان ارج می‌نهاد؛ گو اینکه معظم له در این مورد می‌فرماید:

یکی از شعارهای این دولت، عدالت است. عدالت یقیناً محور انقلاب بود؛ در این شکی نیست. هیچ دولتی هم از اول نیامده صریحاً بگوید من نمی‌خواهم طبق عدالت رفتار کنم؛ لیکن من باید از آقای احمدی‌نژاد تشکر کنم که ایشان کار جدیدی کردند، عدالت محوری را به عنوان یک شعار گذاشتند و سطر؛ این کار خیلی بزرگی بود. وقتی که ایشان تبلیغات انتخاباتی می‌کردند، به افراد خانواده خودم می‌گفتم اگر آقای احمدی‌نژاد هم رأی نیاورد، این خدمت بزرگ را به انقلاب کرد که شعار عدالت محوری را مطرح کرد؛ نگذاشت به فراموشی سپردن این شعار بشود یک سنت. این شعار مطرح شد و ذهنها را به خودش متوجه کرد. خوشبختانه مردم هم فهمیدند، خواستند، دوست داشتند و رأی دادند. این کار، کار مهمی است. بنابراین عدالت‌محور بودن این دولت حرف بزرگی است. طرح این شعار به عنوان محور حرکت دولت یک کار جدید است، خودش یک تحول است، به این پایبند باشید.*

اکنون آنچه ذیل عنوان: «انتخابات به مثابه فرایند و خدمتگزاری» تدوین و تقدیم مشتاقان می‌گردد؛ گزارشی اجمالی از آرای دکتر احمدی‌نژاد در فلسفه انتخابات و رویکردهای آن می‌باشد که در فرصتهای بعدی به عنوان اثری مستقل به علاقمندان عرضه خواهد شد.

معاونت ارتباطات و اطلاع‌رسانی

مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری

* بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با رئیس‌جمهور و هیئت وزیران، ۱۳۸۶/۶/۸.

فصل اول: اهمیت و فلسفه انتخابات

تجلی لطف الهی و اعمال اراده ملی

انتخابات تجلی حضور، اعمال اراده و پشتیبانی است.* مهم‌ترین و قوی‌ترین نقطه اتکای نظام و کشور، مردم هستند. آن چیزی که در ظاهر هست. البته مردم هم به لطف خدا در صحنه هستند. (۱)

اوج تجلی حضور، حمایت، پیگیری و نظارت مردم انتخابات است که مردم می‌آیند و تعیین می‌کنند. تنها نظامی که همه ارکانش با رأی مستقیم یا به نحوی با رأی غیر مستقیم مردم سازمان پیدا می‌کند و برقرار می‌شود. نظامی کاملاً مردمی است. در این کشور امکان ندارد مردم چیزی را بخواهند و چیز دیگری محقق بشود. اصلاً امکان ندارد. ساز و کارهای نظام اسلامی و مبانی اندیشه اسلامی چنین اجازه ای را نمی‌دهد. اصلاً نظام ولایت یعنی همین؛ و ما افتخار می‌کنیم که خادم این مردم، کشور، نظام و ملت بزرگ هستیم. (۲)

انتخابات از جهات گوناگونی مهم است و مهم‌ترین آن همین تجلی است. نقشهای دیگری هم دارد. حضور مردم، دشمن شکن است. [دشمنان] همیشه از این حضور ناراحت بوده اند.* حضور مردم پشتوانه اصلاح، اجرا و تصمیم‌گیری است. اقتدار مسئولین منبعت از حضور مردم است. همه باید تلاش کنیم اولاً این حضور با شکوه و در ثانی زلال و شفاف انجام بشود. (۳)

* ((ملت ایران انتخابات را قدر بدانند. انتخابات یک نمایشگاه است برای نشان دادن عزم و رشد ملی ملت ایران، استقامت ملت ایران، دانایی و هوشیاری ملت ایران، و پابندی ملت ایران به نظام مردم‌سالاری دینی.)) از بیانات رهبر فرزانه انقلاب در اجتماع مردم یزد، ۱۳۸۶/۱۰/۱۲.

* در این زمینه حضرت امام خمینی (ره) فرمودند: ((از جمله اموری که اجانب به آن دامن می‌زنند، همین مسئله انتخابات است.)) حضرت امام خمینی (ره)، صحیفه نور، جلد ۱۷، ص ۸۳.

انتخابات ؛ حقی متعلق به ملت

انتخابات صحنه اعمال اراده مردم است. انتخابات متعلق به مردم است. انتخابات حق مردم است. انتخابات جایی است که مردم نظر، اندیشه و اراده خود را به صحنه می آورند و یک ملت با هم یک تصمیم بزرگ می گیرند و برای چند سال اداره امور بخشهایی از کشور را به نمایندگان خودشان می سپارند. (۴)

انتخابات یک صحنه اعمال اراده ملت ایران است. ملت ایران یک ملت بزرگ، فرهنگ ساز و تمدن آفرین است. ملت ایران پرچمدار توحید، خداپرستی و عدالت در دنیای امروز است. ملت ایران یک خانواده بزرگ و یک تن واحد است. امروز روز بیداری و عزت ملت ایران است. انتخابات متعلق به ملت و حق ملت و صحنه ای برای اثبات بزرگواری و عظمت ملت ایران است.*

می بینید امروز از صبح زود سرتاسر این سرزمین مقدس، صحنه حماسه آفرینی و شور آفرینی ملت بزرگ ایران است. من تردید ندارم که ملت ما به سرعت ایران را خواهد ساخت و الگوی حیات طیبه را در معرض دید جهانیان قرار خواهد داد و مسئولیتهای بزرگ خودش را در ارتباط با بشریت به خوبی عمل خواهد کرد. ملتی که سرتاسرش پر از نشاط، ایمان، اراده و پاکی است. سرتاسرش پر از جوانان پرشور، غیرتمند، آگاه و هوشمند است. این ایران نه تنها خودش را خواهد ساخت و بر قله های عزت جهان خواهد نشاند؛ بلکه راه را برای آزادی، کرامت و بزرگی همه ملتها خواهد گشود.

ما خدا را شبانه روز سپاسگزاریم و نمی توانیم شکر نعمتهای الهی را به جا بیاوریم که ما را در این دوران آفریده، از ملت ایران و از سرزمین مقدس ایران آفریده و در خدمت مردم ایران و ایران عزیز قرار داد. (۵)

آفرینش همدلی

مردم ما مردمی بسیار هوشمند هستند و در طول تاریخ ملت ایران همواره داغ پشیمانی را بر پیشانی بدخواهان خود نشانده است. ملتی است که از پس حادثه های بزرگ و چالشهای سنگین ، عزیز و مقتدر و با کرامت بیرون آمده است. ملتی است که در طول تاریخ گرچه همواره مورد حمله بدخواهان بوده، اما همواره ایران و ایرانی بوده است. ملت ایران سرافراز و مقتدر مانده است و بدخواهان ملت رفته اند. اینها امروز در مقابل ملت ما کم آورده اند. این دست و پا زدنهای دیگر رفتارهای خیلی عاجزانه است. به نظرم

* ((انتخابات سرنوشت یک ملت را تعیین می کند)). حضرت امام خمینی (ره)، صحیفه نور، جلد ۱۸ ، ص ۲۴۵.

مردم ما هم اصولاً اهمیتی به این حرفها نمی‌دهند؛ چون جایگاه و شأن ملت ایران امروز شأن هدایت فکری کل بشریت است و اینها مانع رشد بشرند. مانع صلح و عدالت‌اند. دست و پاهایی می‌زنند اما یا باید اصلاح بشوند یا باید بروند. یکی از این دو انتخاب را بیشتر ندارند. ما امیدواریم که اصلاح بشوند و دست از این لجاجتهایشان در مقابل ملت ایران بردارند؛ چرا که ملت ایران تصمیم بزرگ خودش را گرفته و در مسیر شکوه و عظمت دارد با اقتدار و متحد حرکت می‌کند و این خار و خاشاکها نمی‌توانند مانعی در مقابل حرکت ملت ایران ایجاد بکنند.

به نظرم رسانه ملی بسیار زیبا عمل کرد؛ یعنی آن چیزی که در دل ملت ایران و در شأن و شخصیت ملت ایران بود را خوب به تصویر کشید. من شبکه‌های گوناگون را دیدم. برنامه‌ها را دیدم. البته آن مقدار که می‌توانستم ببینم، ملت همین‌اند. ملت ایران همه‌اش زیبایی، عشق، محبت، همدلی و زیبایی است. این ملت ایران است. شما ملت ایران را به تصویر بکشید، ببینید همه‌اش زیباست. (۶)

مسئولیتی اجتماعی؛ تعهدی تاریخی

اهمیت انتخابات از جهات گوناگون باید مورد توجه باشد. اولاً همه در قبال سرنوشت و نحوه اداره کشور مسئولیم. به حکم اسلام، قرآن و معصوم، «کلکم راع و کلکم مسئول». همه در مقابل همه مسائل کشور مسئولیم. انتخابات یعنی ایفای مسئولیت در مقابل مهم‌ترین مسائل کشور.* یعنی تعیین سرنوشت کشور. تعیین مسئولیتهای مهم کشور. سپردن اختیار، امور، خزانه و تصمیم‌گیری به دست اشخاص. این مهم‌ترین مسئولیت اجتماعی است که به عهده آحاد مردم است؛ این یک جهت. جهت دیگر صحنه انتخابات یک صحنه حضور و دخالت تثبیت شده، شمارش شده و آماربرداری شده ملت است. در انتخابات تک تک حضور مردم در قالب رأی و آمار ثبت می‌شود. حضور در انتخابات یعنی اثبات حیات، هوشمندی و اراده خلل‌ناپذیر ملت ایران برای فتح قله‌های بلند پیشرفت و تعالی است. (۷)

از جهت دیگری هم انتخابات مهم است. بالاخره امروز ملت ما در دنیا هم دوست و هم دشمن دارد. دوستان ملت ایران چشمهایشان را باز کرده‌اند و منتظرند تا ببینند ملت ایران در صحنه انتخابات چگونه عظمت و هوشمندی خودش را اثبات می‌کند. چگونه وحدت و حضور خودش را در صحنه‌ها اثبات می‌کند.

* در این زمینه حضرت امام خمینی (ره) فرمودند: ((امروز سرنوشت اسلام و سرنوشت مسلمین در ایران و در کشور ما به دست ملت است و اگر در این امر مسامحه کنند، افعال کنند، نروند و رأی ندهند مسئولیت متوجه خود آنهاست)) صحیفه نور، جلد ۱۲، ص ۶-۷.

کند و دشمنان هم مترصد فرصت هستند که بهره برداریهای سوء بکنند.* بنابراین حضور در انتخابات هم از جنبه‌های داخلی و هم در عرصه‌های بین‌المللی بسیار مؤثر و تعیین‌کننده است. حضور در انتخابات نشانه حیات قدرت ملت و تعهد و مسئولیت‌آحاد ملت نسبت به داشته‌های فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، مادی و معنوی و میراث تاریخی اوست. (۸)

پیش‌شرطی در نظارت عمومی

ما در وهله اول نیازمند نظارت عمومی هستیم. انتخاب گام اول است. گام بعد نظارت، همراهی و همکاری است. کشور را یک نفر، پانزده نفر، یک مسئول و صد مسئول و دولت و شورا نمی‌توانند اداره کنند. کشور را ملت اداره می‌کند؛ مردم. یعنی هر کسی هر جا هست، احساس کند که دارد برای کشور کار می‌کند. هم این احساس را داشته باشد و هم نظارت بکند و بخواهیم، بگوییم، مکاتبه کنیم و تذکر بدهیم، حرف بزنیم، فریاد بزنیم و ... این طور است؛ تا اگر جایی نقصی هست، اصلاح بشود.* (۹)

بسط عدالت انتخاباتی و لزوم برخورد با اخلاقیها

نصیحتی هم به بعضیها بکنم. بعضیها هستند که به جای رعایت قانون و حرمتها، همه سرمایه‌شان نفی دیگران است. با نفی دیگران خودشان را اثبات می‌کنند. این کار، کار زشتی است و خلاف قانون انتخابات است. در قانون انتخابات هیچ کس حق ندارد دیگران را برای اثبات خودش نفی کند؛ توهین، بی‌ادبی، تخریب و شایعه‌پراکنی کند. این کارها خیلی زشت است و متعلق به ما، فرهنگ، دین و اخلاق و ملت ما نیست.* طبق قانون همه آزادند خودشان را معرفی کنند، برنامه‌ها و ویژگیهای خودشان را بگویند، برجستگیهای خودشان را معرفی کنند و بگویند این توانمندیها را داریم و اگر بیایم این کارها را می‌کنیم. مطمئناً دولت و دستگاههای اجرایی و بازرسین با اینکه عده‌ای بخواهند با تخریب عده‌ای دیگر برای خودشان جایگاه پیدا کنند، مخالف‌اند. این خلاف قانون است و البته در قانون برایش پیش‌بینی مجازات

* ((سعی شد در این کشور، باب انتخابات بسته شود تا دشمنان بتوانند بگویند نظام جمهوری اسلامی نظام مردمی نیست. تلاش شد برای این کار، خدای متعال نگذاشت. اراده الهی بر اراده بدخواهان فائق آمد، دل‌های مردم به سمت انتخابات جذب شد در دوره‌های متعدد و بخشهای مختلف؛ علی‌رغم دشمن، مردم در انتخابات شرکت کردند.)) بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع بزرگ مردم یزد ۸۶/۱۰/۱۲

* در این زمینه حضرت امام خمینی (ره) فرمودند: ((ملت اگر نظارت نکنند در امور دولت و مجلس و همه چیز اگر کنار بروند و بسپارند دست اینها و بروند مشغول کارهایشان بشوند ممکن است یک وقت به تباهی بکشد.)) صحیفه نور، جلد ۱۵، ص ۶۰-۵۸.

* در این زمینه حضرت امام خمینی (ره) فرمودند: ((گروههایی که متعهد و معتقد به جمهوری اسلامی و خدمتگزار به اسلام هستند، در مبارزات انتخاباتی کمال آرامش را در تبلیغ کاندیداهایشان رعایت نمایند و نسبت به یکدیگر تفاهم و صمیمیت و اخوت اسلامی داشته باشند.)) صحیفه نور، جلد ۱۱، ص ۱۸۷.

شده است و کسی هم حق ندارد گذشت بکند. به چه دلیل کسی بخواهد به حقوق عمومی تجاوز کند و ما گذشت بکنیم؟ چرا باید گذشت کنیم؟ البته اشتباه اتفاق می‌افتد، بالاخره دهها میلیون نفر می‌خواهند رأی بدهند، یک میلیون و دویست هزار نفر مجری و ممکن است کسی اشتباه بکند. این با تخلف فرق می‌کند. کسی تخلف کرد، معنایش تجاوز به حقوق عمومی است و هیچ کس حق ندارد، هرکس هست، دوستان هست، رقیبتان هست. کسی که برای اجرای انتخابات آمد، دیگر برایش دوست و رقیب یکسان است. (۱۰)

این عدالت است. اجرای عدالت وظیفه ای همگانی و دستور خداست. لازمه تعالی و انجام وظیفه است. از نظر دولت همه یکسان هستند. اما من می‌خواهم و به همه توصیه می‌کنم، دست به دست هم بدهیم و فضایی با نشاط و دوستانه [ایجاد کنیم]. انتخابات عرصه جدالهای قدرت طلبانه نیست. عرصه بروز دشمنیهای کینه ورزانه نیست. انتخابات محلی برای مسابقه در کار خیر و انجام عمل صالح و خدمتگزاری به ملت است. کسی رأی آورد خدایا شکر! ملت اعتماد کرده اند، باری است سنگین! رأی نیاورد، خدایا شکر!! ما خواستیم خدمتی بکنیم، بار مسئولیت از دوش ما برداشته شد. این فرهنگی که بعضیها می‌خواهند به زور به جامعه ما تحمیل کنند، تا انتخابات می‌شود و دو نفر رقیب شدند، این دیگر برای رقیب خودش هیچ حرمت و حقوقی قائل نیست. دیگر جان و مال و ناموس و آبروی آن هدر است. چون رقیبش است می‌تواند هر تهمتی بزند، هر توهینی بکند و هر شایعه‌ای بسازد و هر طوری می‌خواهد این را تخریب کند که او رأی نیاورد و خودش رأی بیاورد. اینها متعلق به ما نیست.*

من توصیه می‌کنم همه دست به دست هم بدهند و ما هم با هم این تجلی حضور پر شکوه مردم را قدر شناسی بکنیم. (۱۱)

* ((از بداخلاقیه‌های انتخاباتی باید بشدت پرهیز کنند. بدگویی کردن، اهانت کردن، تهمت زدن، برای عزیز کردن خود و یا نامزد موردنظر خود، دیگران را و رقیب را در چشم مردم خوار کردن، اینها راهها و روشهای صحیح و اسلامی نیست. رقابت باید باشد؛ رقابت مثبت و پرشور، اما با رعایت موازین اخلاقی.))
بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مردم ابرکوه، ۱۳۸۶/۱۰/۱۵.

فصل دوم : ویژگی های انتخابات در جمهوری اسلامی

امری حقیقی و اصیل

انتخابات در کشور ما حقیقی و اصیل است. حقیقتاً رأی، نظر و اراده مردم است که در کشور حاکم می شود. براساس قانون اساسی مترقی ما که یادگار امام عزیز راحل است، آن نیروی عظیم، تعیین کننده در کشور ما نیرو و خواست مردم است. احدی نمی تواند در این کشور رأی خود را حتی بر یک نفر از ملت ایران تحمیل بکند. ملت ایران ملتی شجاع، آگاه و اصیل است. در همه صحنه ها تصمیم می گیرد و تصمیم خود را به کرسی می نشاند.

عزیزان من! همه ارکان این کشور به دست توانمند شما برپا می شود. به دست توانمند ملت. از مجلس خبرگان تا شوراها، مجلس شورای اسلامی و قوه مجریه و رئیس جمهور همه با نظر مردم است. خواست مردم در سرتا سر این کشور جاری می شود. (۱۲)

برنده دائمی انتخابات و بازندگان میدان

اصلاً برنده و بازنده نداریم. ملت همیشه برنده است. ملت است که برنده است و کسانی که عشق ملت و خدمت و ... نداشته باشند همیشه بازنده اند که امیدوارم در ملت ما چنین کسانی وجود نداشته باشند. امروز روز ملت است. روز هنرنمایی ملت و اثبات عظمت ملت است. حالا این می آید و آن می آید و ... همه در یک کشور، هموطن، برادر و دوستیم. یک ذره بالاتر و پایین تر باید ان شاءالله با هم کار را جلو ببریم. ملت هر کسی را انتخاب می کند همه باید به او کمک بکنند. او متعلق به همه و منتخب ملت است. حالا ساز و کارهای اکثریت رأی بیاورد و اقلیت رأی بیاورد، اینها اصلاً در یک خانواده مهم نیست. هرکس رأی آورد دیگر متعلق به ملت است. باید در خدمت ملت باشد. همه هم کمکش کنند، از کوچک و بزرگ و همه به فکر ایران باشند. (۱۳)

تلازم انتخابات با خدمت و تعالی کشور

ملت ما می داند که در کشور ما انتخابات امر اصیلی است. واقعاً اراده مردم است که بر کرسی می نشیند. ملت ما ملتی فرهیخته، بزرگ و تمدن ساز است و انتخابات هم متعلق به مردم است؛ یعنی حق مردم برای مردم و صحنه عمل آنهاست و باید بیایند انتخاب بکنند. خدا را سپاسگزاریم که ملت ما به واسطه ایمان و بزرگواریش فضایی را فراهم کرده که هیچ کس نمی تواند رأی و نظر خود را بر مردم ما تحمیل بکند.* روز جمعه ان شاء الله روز ملت و روز اعمال اراده ملت است و مطمئنم مردم ما مثل همیشه کار خودشان را به زیبایی هرچه تمام تر انجام خواهند داد. مسئولیت دولت خدمتگزاری است؛ یعنی باید فرصت و امکانات و شرایط را برای این حضور پرشکوه آماده بکند که همین کار را هم کردیم و تقریباً همه امکانات دولت الان بسیج است که ان شاء الله آن اتفاق زیبا بیفتد و محصول انتخاب مردم هم در خدمت پیشرفت و تعالی کشورمان باشد. (۱۴)

تجلی شایستگی و عظمت ایرانیان

به نظرم اهمیت انتخابات برای مردم ما کاملاً روشن است. دلیلش هم این است که مردم ما طی ۲۷ سال بیش از ۲۷ انتخاب سراسری را با هوشمندی، شجاعت، همدلی و برادری انجام داده اند. انتخابات متعلق به مردم و حق مردم است. صحنه اعلام حضور و اعمال اراده مردم در ساماندهی و شکل دهی به ارکان حکومت است. دو انتخابات در پیش است. انتخابات خبرگان که تضمین حفظ هویت، استقلال و ارکان ماست و انتخابات دوم، انتخابات شوراهاست که نزدیک ترین لایه خدمتگزاری به بدنه مردم است. شوراها در دسترس ترین مدیران و خدمتگزاران به مردم در روستاها و شهرها هستند و گسترده ترین حجم خدمات را به مردم ارائه می دهند و به تعبیری متنوع ترین مسئولیتها هم به عهده شوراهاست. هم در روستاها که باید با نمایندگی از مردم روستا کارها را دنبال و سازماندهی، اصلاح و پیگیری، دریافت، هدایت و حمایت بکنند و هم در شهرها که امروز مدیریت شهری یکی از پیچیده ترین و مهم ترین بخشهای مدیریت کشور است. شوراها در محور هستند و کار اصلی را انجام می دهند؛ به خصوص نقش شان در انتخاب شهردار بسیار مهم است. آرام آرام هم طبق قانون بسیاری از تصدی گریها و حوزه های دخالت دولت به شوراها واگذار می شود. بنابراین هر روز که می گذرد اهمیت و نقش شوراها در اداره شهر و روستاها و حل مسائل شهر و روستاها مهم تر و پر رنگ تر می شود.

* در این زمینه حضرت امام خمینی (ره) فرمودند: ((باید مردم را برای انتخابات آزاد گذاریم و نباید کاری بکنیم که فردی بر مردم تحمیل شود.))
صحیفه نور، جلد ۲۰، ص ۱۰۱.

ملت ما حقیقتاً شایستگی آن را دارد که پرچمدار خداپرستی، عدالت و تعالی بشریت در عصر حاضر باشد. (۱۵)

فریاد گر و خادم؛ شروط لازم برگزیدگان انتخاباتی

ملتی بزرگ و مصمم در هر صحنه‌ای و فرصتی عظمت، اراده و ایمان خود را به همه جهانیان می‌کشانند. به لطف خدا ملت ما در طول ۲۷ سال آگاهانه و شجاعانه ایستاده است و از همه هویت خود، ایمان، شرافت و کرامت خود با قدرت دفاع کرده است. صحنه انتخابات صحنه ملت است. انتخابات متعلق به ملت و حق ملت است و ملت هستند که در روز انتخابات اراده خود را بر کرسی می‌نشانند. انتخابات متعلق به شماست. برگزیدگان از ناحیه انتخابات متعلق به شما هستند و باید خادم شما و در کنار شما و حافظ منافع شما و فریادگر خواست و اراده شما باشند.* (۱۶)

افتراهای انتخاباتی و هوشمندی های مردمی

بگذارید درد دلی را با شما مطرح کنم. متأسفانه این باند بازی و گروه‌بازی برای عده‌ای دین و آیین شده است. همه تلاش آنها این است که باندشان سر قدرت بیاید و وقتی سر قدرت نیستند به خودشان حق می‌دهند هرکاری بکنند برای شکست آن کسانی که مسئولیت به عهده آنهاست؛ از دروغ، تهمت، جوسازی و... . یک کس که مسئول شد تصور می‌کنند که دیگر آبرو و حیثیت این هدر است. دیگر هر تهمت و افترا و دروغ را می‌توانند بگویند. در این یک سال و سه چهار ماهی که این دولت سر کار است حجم افتراها را شما می‌دانید. افترا چیست؟ افترا یعنی یک عمل مجرمانه را به کسی نسبت دادن. عملی که اگر کسی مرتکب بشود، آن عمل جرم است. یک روز پیش من آوردند و من دیدم، اگر فقط تترهای آن را روی هم بچینیم از اینجا تا سقف است. اصلاً نقشه می‌کشند که برنامه‌ها اجرا نشود تا آنها بتوانند بگویند دیدید ما گفتیم که اینها نمی‌توانند، ما را سرکار بیاورید! نقشه می‌کشند. من بالاخره از جلساتشان خبر دارم. اخبارش که برای من می‌آید. می‌نشینند نقشه می‌کشند چه کنیم که فلان برنامه موفق نشود. آدم می‌ماند اینها کی هستند. اینها به وطن علاقه دارند؟ به چه چیزی پایبندند؟ می‌بینید یک انتخابات عظیم در این کشور برگزار شد. شاید برای اولین بار دولت به طور کامل کنار ایستاد. جالب بود دهها گروه عکس خود من را در تهران چاپ کردند. گروههای گوناگون همه زده بودند که ما طرفدار احمدی نژاد هستیم. من هم صحبت کردم گفتم دولت طرف کسی نیست، کسی هم از ما مایه نگذارد. اما مرتباً نوشتند زدند این طرفیها، آن طرفیها، وسطیها، آن طرف تریها و این طرف تریها! یک انتخابات آرام و متین. بیش از ۲۸ میلیون

* در این زمینه حضرت امام خمینی (ره) فرمودند: «از امهات امور تعهد و کلاهی مجلس شورای اسلامی است.» وصیت نامه سیاسی الهی حضرت امام خمینی (ره)

نفر برای انتخاباتی که فضا سازیهای کاذب و تحریک کننده در آن نبود، شرکت کردند. این نشانه نشاط، امید، استحکام، هوشمندی و ایستادگی مردم است. بعد این آقا بر می دارد می نویسد: این حضور مردم جواب نه به سیاستهای خارجی دولت است.

شما در این کشور کی هستید؟ آیا جرئت دارید این حرفها را جلوی روی مردم هم بزنید؟ یعنی می گوئید ملت ما باید در مقابل قدرتها سازش بکند و تسلیم بشود و از حقوق خود بگذرد؟ خب این را بگوئید. مرد و مردانه بیاید حرفتان را بزنید. قدرتهای فاسد وحشت کردند. فهمیدند که در موضوع هسته ای راهی جز تسلیم در مقابل ملت ما ندارند. بیست و هشت میلیون و خرده ای در هوای سرد منتظر شدند. بعضیها ساعتها در هوای برفی ایستادند تا این برگ رأی را ببندازند و بگویند ما هستیم. آقا نشسته اینجا به نام فلان گروه، فلان حزب و رقابت سیاسی دارد راه را برای دشمن باز می کند. اینها در همه زمینه ها هست. متها اینها مهم نیستند. ما همت کنیم، همه موانع برداشته خواهد شد. مهم این است که ما همت کنیم، با هم باشیم، بایستیم، به خدا توکل کنیم و برای خدا کار بکنیم. (۱۷)

تفاوت نظام امامت و لیبرال دموکراسی در فلسفه انتخابات

انتخابات در کشور ما امری کاملاً حقیقی، تأثیر گذار و تعیین کننده است. بر خلاف بسیاری از کشورها که مدعی حاکمیت مردم اند، اما تقریباً همه تصمیمات خارج از حوزه حضور مردم و در پستوهای حزبی، گروهی و دسته ای اتخاذ می شود و بعد با شبکه های گسترده تبلیغی به اعماق جامعه تحمیل می شود. در کشور ما حضور و تصمیم مردم و اعمال اراده مردم یک امر حقیقی و اصیل است و آن چیزی که مردم می خواهند حاکم می شود. اصولاً خواست مردم را در جهت اصل نظام و اعمال اراده الهی می دانیم. این مردم مؤمن، هوشمند و صادق که علاقه مند به پیشرفت کشور، اعتلای ملت و نظام و عزت مؤمنین هستند، می آیند، تصمیم می گیرند و تصمیمشان را اعمال می کنند. از دیدگاه اسلامی همه در مقابل سرنوشت، نیازها و رفع اشکالات و نواقص جامعه مسئول اند. امامت و مدیریت جامعه به نحوی و عموم مردم به نحو دیگری مسئول اند. این طور نیست که بعضیها خیال می کنند حفظ کشور و آرمانها، ارزشها و اصلاح امور به عهده یک عده است و اکثریت قریب به اتفاق جامعه که مردم اند، نقشی ندارند. نه خیر، همه هم نقش دارند و هم مسئول اند و همه باید مسئولیتشان را درست ایفا کنند و در پیشگاه الهی هم پاسخگو باشند. این نظام اسلامی و امامت است. این مردم سالاری دینی است؛ یعنی آنچه مردم تصمیم بگیرند، اجرا می شود و در مقابل تصمیمشان هم پاسخگو و مسئول هستند.

خدا را سپاسگزاریم که ملت ما در طول ۲۷ سال همواره در مسیر ارزشهای متعالی قدم برداشته

فصل سوم : دولت نهم و انتخابات

اصل بی طرفی در انتخابات

ما توصیه می‌کنیم از نام دولت استفاده نکنند، چون بالاخره دولت و ملت یکی است، اما دخالتی در کار انتخابات گروهها و احزاب و ... نداریم. بالاخره دولت وظیفه قانونی خود را در انتخابات انجام می‌دهد. (۱۹)

مهم این است که ما همت کنیم، با هم باشیم، بایستیم، به خدا توکل کنیم و برای خدا کار بکنیم. (۲۰)

دولت نهم؛ تصمیمی مردم بنیاد، نهضتی فراجزبی

این دولت مورد حمایت احزاب نبود. دولت مردم، از متن مردم جوشید؛ یعنی خود مردم تصمیم گرفتند و به یک تصمیم واحد رسیدند و یک دولتی را سر کار آوردند.

شاید به این تعبیر بشود گفت که مردمی‌ترین دولت بود. چون مردم خودشان حالا با یک احساسی به یک تصمیم واحد رسیده‌اند و یک انتخاب کردند. تقریباً هیچ حزبی قبل از انتخابات از این دولت حمایت نکردند. بعد از انتخابات هم تقریباً همین طور بود. دولتهای قبل هر کدام یک حزب درست کردند؛ حزب رسمی. معلوم بود، حزب درست کردند و رسماً مورد حمایت رئیس دولت هم بودند.

رسماً هم در فشار به دستگاههای نظارتی و انتخاباتی و درون سیستمی و هم در تبلیغات. اما این دولت هیچ حزبی درست نکرد. نه اینکه ما می‌گوییم حزب نباشد. بعضیها می‌گویند فلانی مخالف حزب است. نه، اما ما حزب درست نمی‌کنیم؛ یعنی قبول نداریم که از امکاناتی که مردم در اختیار ما قرار داده‌اند، ما از این امکانات برای دوام این اختیارات استفاده کنیم. این غلط است. ما باید از این امکانات برای خدمت استفاده کنیم.

اما اینکه فرمودید، در انتخابات یک گروه آمدند، نه چند گروه آمدند. من دیدم چندین گروه آمدند و همه می گفتند ما طرفدار دولتم و در اکثر استانها همین طور بود. مثلاً در خوزستان رفتیم، آوردند، گفتند ببینید سه گروه آمدند و نه کاندیدا، ده کاندیدا دادند، یک کاندیدا مشترک است. اینها نوشته اند ما طرفدار دولتم در همین تهران. خب، شما دیدید آقای مهندس چمران که رأی اول است، در شورا بود رسماً اعلام کرد که من در صدر طرفداران دولتم و حتی با عکسهای ایشان عکسهای من را چاپ و پخش کردند؛ نه اینکه آقای چمران چاپ کرد، ولی بالاخره طرفداران ایشان چاپ کردند. کسانی دیگری بودند که الان رأی می آوردند و همین کار را کردند.

چند گروه هم بودند که رسماً می گفتند حامیان دولت هستند. لیست هایشان با هم متفاوت است. دولت واقعاً دخالتی نکرد. این انتخابات باز بود و دیدید که اصلاً آزادترین انتخابات بود و یک علت اصلی اش این بود که دولت مطلقاً سعی نکرد در روند انتخابات تأثیر بگذارد. تنها انتخاباتی بود که رئیس جمهور سعی نکرد به مردم بگوید چه کار کنید. شما بیاورید ببینید، من نه سخنرانی، نه مصاحبه ای، حتی یک جایی نگفته ام مردم به چه کسانی رأی بدهید، این ویژگیها را داشته باشند و این جوری باشند. (۲۱)

طرفدار ملت

مطمئن باشید اگر خدای نکرده کسی در هر گوشه ای [تخلف کند] - امیدوارم اتفاق نیفتد. این عرصه آن قدر زیباست که نباید در این پهنه آبی حضور مردم یک لکه کوچک هم باشد، ولو به اندازه سرسوزن - بدانند دولت، مجریان و بازرسین با هرکسی با هر عنوانی بخواهد خدشه ای وارد بکنند، قاطعانه برخورد خواهند کرد. ما خودمان مدعی آن هستیم. هرکس بخواهد باشد و هر نسبتی با هر جا می خواهد داشته باشد. معنا ندارد که کسانی خودشان را مجاز بدانند که هر کاری دلشان بخواهند انجام بدهند. البته عرض کردم کم است و ان شاء الله اتفاق هم نخواهد افتاد. اما بدانند دولت اینجا مدعی است و به لطف خدا با همه توان اجازه نخواهد داد. (۲۲)

البته عده ای هستند که در نزدیک انتخابات با نفی دیگران برای خود می خواهند اعتبار کسب کنند. این هم چیز بدی است، هرکس خود را معرفی کند. هرکس بالاخره شعاری انتخاب می کند. ما فکر می کنیم همه ملت طرفدار دولت هستند. دولت هم طرفدار ملت است. (۲۳)

دولت؛ خادم ملی، امانت دار ملت

یک نصیحتی هم به بعضی از گروهها بکنم. قبل از آن باز به شما بگویم که دولت به هیچ گروه، حزب و دسته‌ای بدهکار نیست؛ به هیچ کس. هیچ اصراری هم ندارد که چه کسی رأی بیاورد و چه کسی رأی نیاورد. ما بدهکار، خادم و امانتدار ملتیم و مسئولیتمان هم حفظ امانت مردم است. هرچه مردم تشخیص می‌دهند، رأی می‌ریزند، ما کاری کنیم که کسی نتواند در این روند تأثیر منفی بگذارد. هرچه مردم رأی دادند برای دولت محترم و عزیز است و ما فکر می‌کنیم خیر و صلاح کشور در همان است. ما هیچ تعهدی به غیر از متن مردم نداریم؛ به هیچ کس. هرکسی می‌خواهد باشد. هر حزب، گروه و دسته‌ای باشد. این طرفی و آن طرفی، وسطی، پایینی، همسایه و غیر همسایه، موافق و مخالف دولت باشد، هیچ کسی حق ندارد این امور را ملاک تصمیم‌گیری و اعمال در روند انتخابات قرار بدهد. اعضای دولت، بازرسی، نظارت، اجرا هر کدام یک رأی دارند و می‌توانند آن یک رأی را در صندوق بیندازند. (۲۴)

حامی نظارت درون سیستمی و نظارت برون سیستمی

نظارت شما در واقع نظارت درون سیستمی است و برون سیستمی نیست. شما می‌خواهید بر مجریان انتخابات که توسط وزارت کشور از میان معتمدین محل انتخاب می‌شوند، نظارت کنید. نظارت برون سیستمی هم داریم که در شوراها، مجلس شورای اسلامی این کار را می‌کند و در خبرگان و مجلس شورای اسلامی، شورای نگهبان این کار را می‌کند. این نظارت برون سیستمی است، قانون دارد و مسئولیت دارند و اینها نباید تداخل بکنند و نباید مزاحم هم نباشند، بلکه تلاش کنند که مکمل هم باشند. (۲۵)

مجری انتخابات سالم و شفاف

همه باید تلاش بکنیم انتخابات بسیار شفاف، سالم و درست برگزار بشود. سالم و شفاف برگزار شدن به این است که قانون دقیقاً اجرا بشود. همه در مقابل قانون یکسان و قانون یکسان برای همه. اگر بناست جایی تفسیر بشود یک تفسیر در سراسر کشور برای همه، و اگر بناست اجرا بشود یک نوع اجرا در سراسر کشور و برای همه. این وظیفه ماست.

البته باید خیلی توجه داشته باشیم که چشمان بیدار ملت ناظر بر ماست. همه می‌دانند، مردم ما هم خوب متوجه می‌شوند، دقیق. ممکن است همان لحظه عکس‌العمل نشان ندهند و یا حرفی نزنند اما مطلب را خوب می‌فهمند. به وقت خودش عکس‌العمل نشان خواهند داد و بالا تر از مردم و همه،

خداست که ناظر بر اعمال همه ماست؛ چیزی در قلب و ذهنمان بگذرد، عالم بر همه چیز است، در غیب و شهادت، به ذات الصدور، هر چه در دلش باشد می‌داند، جلوی خدا دست همه روست. او ناظر بر همه هست و همیشه و همه جا هست و چیزی از دید او پنهان نیست.

البته در کشور ما نیست و امیدوارم نباشد، اما بالاخره نباید شخصی در گوشه‌ای از کشور پیدا بشود و خیال کند که او باید جای مردم تصمیم بگیرد و می‌تواند گوشه‌ای در یک صندوقی و در نقطه دوری رأی را هدایت، جا به جا و این طرف و آن طرف کند؛ چه در اخذ، چه در شمارش، چه در ثبت و چه در گزارش. احدی حق ندارد، نه قانون اجازه داده؛ نه ارزشها و دین و فرهنگ ما و نه ملت به او اجازه داده، هیچ کس. هنر شما امانتداری است. هر چه مردم می‌خواهند. ما که وکیل و وصی مردم نیستیم. هیچ کس وکیل و وصی مردم نیست.

رهبری عزیز انقلاب یک رأی دارند، می‌دهند و تمام. حتی اجازه نمی‌دهند که دیگران از این رأی مطلع بشوند که مبادا در رودر بایستی یا فشار اخلاقی قرار بگیرند. رأیشان را مخفی می‌دهند. و آحاد مردم هر کدام یک رأی دارند. هیچ کس حق ندارد به ذهنش هم بگذرد که بخواهد دخالتی بکند و تأثیر بگذارد و قانون را جور [دیگری] اجرا بکند؛ در همه مراحل. انتخابات یک مجموعه است و فقط روز رأی گیری نیست. از لحظه تبلیغات شروع می‌شود و تا پایان شمارش آرا و رسیدگی به شکایات، همه یک مجموعه است. (۲۶)

پی نوشتها :

۱. سخنرانی در دیدار با اعضای هیئتهای بازرسی و نظارت بر انتخابات، ۱۳۸۵/۰۸/۱۶.
۲. همان .
۳. سخنرانی در جمع مردم گلوگاه، ۱۳۸۵/۰۹/۱۴
۴. همان.
۵. مصاحبه با رسانه ملی هنگام شرکت در انتخابات مجلس خبرگان و شوراها، ۸۵/۰۹/۲۴.
۶. همان.
۷. سخنرانی در دیدار با مردم بهشهر، ۱۳۸۵/۰۹/۱۴.
۸. سخنرانی در دیدار با مردم ساری، ۱۳۸۵/۰۹/۱۴.
۹. سخنرانی در دیدار با مردم ساری، ۱۳۸۵/۰۹/۱۴.
۱۰. مصاحبه با رسانه ملی هنگام شرکت در انتخابات مجلس خبرگان و شوراها، ۱۳۸۵/۰۹/۲۴.
۱۱. سخنرانی در دیدار با هیئتهای بازرسی و نظارت بر انتخابات، ۱۳۸۵.
۱۲. سخنرانی در دیدار با مردم ساری، ۱۳۸۵/۰۹/۱۴.
۱۳. مصاحبه با رسانه ملی هنگام شرکت در انتخابات مجلس خبرگان و شوراها، ۸۵/۰۹/۲۴.
۱۴. مصاحبه در بازدید از شبکه خبر، ۱۳۸۵/۰۹/۱۹.
۱۵. مصاحبه با واحد مرکزی خبر در خصوص انتخابات خبرگان و شورای شهر، ۱۳۸۵/۰۹/۲۳.
۱۶. سخنرانی در دیدار با مردم سوادکوه، ۱۳۸۵/۰۹/۱۴.
۱۷. سخنرانی در دیدار با منتخبین کرمانشاه، ۱۳۸۵/۰۹/۲۹.
۱۸. سخنرانی در دیدار با اعضای هیئتهای بازرسی و نظارت بر انتخابات، ۸۵/۰۸/۱۶.
۱۹. مصاحبه رادیویی و تلویزیونی در پاسخ به سؤال خبرنگار روزنامه مردمسالاری، ۱۳۸۵/۰۸/۲۳.
۲۰. سخنرانی در جمع منتخبین استان کرمانشاه، ۱۳۸۵/۰۹/۲۹.
۲۱. گفتگو با شبکه دوم سیما، ۱۳۸۵/۱۱/۰۳.
۲۲. سخنرانی در دیدار با هیئتهای بازرسی و نظارت بر انتخابات، ۱۳۸۵/۰۸/۱۶.
۲۳. مصاحبه مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی، ۱۳۸۵/۰۸/۲۳.
۲۴. همان.
۲۵. مصاحبه با کانال ۲۴ تلویزیون فرانسه، ۱۳۸۵/۰۱/۳.
۲۶. سخنرانی در دیدار با اعضای هیئتهای بازرسی انتخابات، ۱۳۸۵/۰۸/۱۶.